

5. Единен пазар на стоки в ЕС

1. От свободна търговия към свободно движение на стоки
2. Методи при установяване на свободното движение
3. Глобално измерение на европейския опит
4. Икономически и социални ефекти

1. От свободна търговия към свободно движение на стоките

Митническият съюз = Зона за свободна търговия + Обща митническа тарифа (Обща търговска политика)

Действието навътре на МС = свободна търговия = няма мита и количествени ограничения!

Развитието на това действие на МС води до свободно движение на материалните стоки и общият пазар става единен пазар (с единни правила за достъп до пазара).

А) Премахване на скритите мита

© Димитър Хаджиниколов

Формално без мита във вътрешносъюзната търговия от 1.7.1968 г.

Но остават скритите мита!

- Първата група - данъците и другите държавни вземания, които имат пряк и явен дискриминационен ефект по отношение на стоките, идващи от други държави – членки.
- Втората група - данъци и такси, които имат скрит или косвен дискриминационен ефект.
- ❑ Скрит – акциз на алкохолно съдържание за нискоалкохолни напитки – вино и бира.
- ❑ Косвен – използване на акциза за субсидиране на местните производители

Премахване на скритите мита във вътрешносъюзната търговия е един от мотивите за преминаването към по-висшата степен на интеграция. В това отношение голяма роля играе Съдът на ЕС (ЕО).

Б) Премахване на скритите количествени ограничения

Член 34
(предишен член 28 от ДЕО)

Количествените ограничения върху вноса и всички мерки, имащи равностоен ефект се забраняват между държавите-членки.

Проблеми най-вече възникват при злоупотребите с чл. 36 на ДФЕС. Което представлява скрито въвеждане на количествени ограничения.

Делото “Касис от Дижон” (Cassis de Dijon)

Премахването на мерките с еквивалентен ефект е дълъг процес, започнал с това дело, гледано от Съда на ЕО. Ищец е била германската фирма "Rewe-Zentral-AG" и ответник Федералната служба на ФРГ по монопола върху концентрираните спиртни напитки.

Историята започва през 1976 г., когато споменатата федерална служба отказва да издаде на фирмата "Rewe" разрешително (лиценз) за внос и продажба във ФРГ на френския ликьор "Касис от Дижон". Ликьорът е бил от много години на френския пазар, като алкохолното му съдържание варира около 20 градуса. Но концентрираните спиртни напитки в Германия е трябвало да имат най-малко 32 градуса алкохолно съдържание, а ликьорите - по-изключение най-малко 25 градуса за да могат да се начислят съответните акцизи. Вината пък са били с ал. съдържание до 18 градуса.

Решението на Съда на ЕО гласи: Стока, легално допусната до пазара на дадена страна - членка на ЕС, по презумпция има право на достъп и до вътрешния пазар на другите страни - членки на Съюза, освен ако се **докаже**, че тя може да бъде спряна на основата на чл. 30 от ДЕО (чл. 36 от ДФЕС). Но как да се докаже?

Това налага да се изработят и приемат общи оценки на риска, там където има съществени рискове (например при храните), както и общи минимални изисквания за безопасност (например при машините).

Митнически съюз

- ① Зона за свободна търговия на държавите-членки на Общността
Нулеви мита при вноса на всички стоки
Без количествени ограничения при износа и вноса
- ② Обща митническа тарифа при вноса на стоки от трети страни
- ③ Обща търговска политика
Общ експортен и импортен режим
Общи защитни търговски мерки

Единно икономическо пространство

- ① Свободно движение на стоки
Единна митническа територия
Единна система от стандарти и изисквания за безопасност
Единна регистрация по ДДС и унифициране на акцизите
- ② Свободно предоставяне на услуги
- ③ Свободно движение на капитал
- ④ Свободно движение на работна сила

В) Отражение на дейността на Световната търговска организация

След създаването на СТО (1995 г.) въпроси, свързани с търговията вече включват и **премахването на техническите бариери**, т.е. проблемите на свободното движение на стоките.

Влиза в сила Споразумението по техническите бариери пред търговията (Споразумение по ТБТ (TBT Agreement)). Основното е национален режим при стандартите за всички фирми, но това не премахва дискриминацията и не създава свободно движение.

Г) Планът Делор (Jacques Delors)

Жак Делор

юни 1985 г. - "Бяла книга за окончателното изграждане на вътрешния пазар".
282 законодателни инициативи (проекти за директиви), чрез които до края на 1992 г. трябва да бъдат отстранени значителна част от бариерите, останали след митническия съюз.

Единният европейски акт (1987 г.) за първи път съдържа определението на ЕВП като "икономическа територия без вътрешни граници, в рамките на която е осигурено свободно движение на стоки, услуги, лица и капитал"

2. Методи при установяване на свободното движение

А) Премахване на физическите бариери

Проблеми - Различията във външнотърговския документооборот.

Различни национални документи (митнически декларации, сертификати за произход, митнически манифести и др.).

Различни системи за външнотърговска статистика.

Вътрешнообщностният транзит на ЕО (ЕИО), се третира като външен транзит.

Няма единна митническа територия. Трябва да се създаде!

Решения – Митнически кодекс на Общността и правилник за неговото прилагане

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2454/93 НА КОМИСИЯТА
от 2 юли 1993 година
за определяне на разпоредби за прилагане на Регламент (ЕИО) № 2913/92
на Съвета за създаване на Митнически кодекс на Общността

Единен административен документ (Single Administrative Document – SAD) и единен Сертификатът за движение на стоките (Movement certificate - EUR). – 1992, но Евростат – единна митническа статистика

От 1.1.1993 г. контролът се измества от границите между държавите-членки в предприятията и в складовете на фирмите (контролира се за санитарни и фитосанитарни изисквания, технически изисквания за безопасност и др.). 6

Б) Премахване на техническите бариери

Две групи бариери

I. Задължителните стандарти

Проблеми - През 1985 г. - 100 000 стандарта и 1000 свързани с тях органа в 10-те държави-членки.

Deutsches Institut für Normung e.V. (DIN)
Association Française de Normalisation (AFNOR)

British Standards Institution (BSI)

Ente Nazionale Italiano di Unificazione (UNI)

Вертикалният (стар) подход в хармонизацията е много бавен, скъп и среща съпротива поради установилите се различни национални традиции (извивката на бананите)

Решения – Нов подход - **Хоризонтален** – минимални задължителни технически изисквания (чл. 36 на ДФЕС)

Table 1/2 • New Ap

© Димитър Хаджиниколов

Directive

(as referred to in this Guide)

1. Low voltage equipment ⁽¹²⁾

2. Simple pressure vessels

3. Toys

4. Construction products

5. Electromagnetic compatibility

6. Machinery ⁽¹⁴⁾

7. Personal protective equipment

8. Non-automatic weighing instruments

9. Active implantable medical devices 93/68/EEC

10. Gas appliances

11. Hot water boilers

12. Civil explosives

13. Medical devices

Directive

(as referred to in this Guide)

14. Potentially explosive atmospheres

15. Recreational craft

16. Lifts

17. Refrigeration appliances

18. Pressure equipment

19. Telecommunications terminal equipment ⁽¹⁵⁾

20. In vitro diagnostic medical devices

21. Radio and telecommunications terminal equipment ⁽¹⁵⁾

Хармонизиран сектор

✓ **вертикална хармонизация**

✓ **хоризонтална хармонизация**

(знак CE)

✓ **глобален подход ISO и др.**

Нов (хоризонтален) метод

Основни принципи за маркировката „CE“

1. Маркировката „CE“ се нанася само от производителя или от негов упълномощен представител.
2. Маркировката „CE“, представена в приложение II, може да бъде нанасяна само на продукти, за които нейното нанасяне е предвидено от конкретна разпоредба на законодателството на Общността за хармонизация и не може да бъде нанасяна на никакви други продукти.
3. Като нанася или поръчва нанасянето на маркировка „CE“, производителят показва, че поема отговорност за съответствието на своя продукт с всички приложими изисквания, посочени в съответното законодателство на Общността за хармонизация, предвиждащо нейното нанасяне.

CE маркировката е релевантна за ЕИП, Швейцария и Турция. Тя се нанася от производителя и той носи отговорност за спазването на минималните задължителни технически изисквания по новия подход.

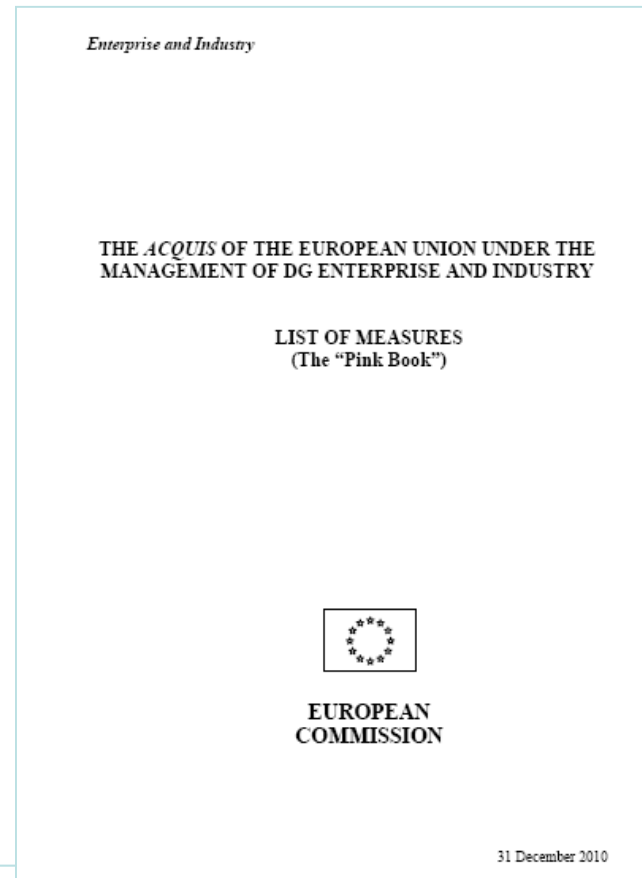
Декларация за съответствие с изискванията на ЕО (EC) ЕС (EU) Declaration of conformity

Има връзка между правото за поставяне на тази маркировка и Системите за управление на качеството по ISO (ISO EN).

Стар (вертикален) метод

Обхватът на стария подход е ограничен

Такива случаи могат да се открият в следните сектори: прекурсори на наркотични вещества, медицински изделия, лекарствени продукти за хуманна и ветеринарна употреба, моторни превозни средства и въздухоплаване. Следователно, съответните разпоредби на настоящия регламент следва да не се прилагат по отношение на областите, обхванати от такива специални разпоредби.

От гледна точка на методите за регулиране на достъпа до единния вътрешен пазар на ЕС постепенно се формират 5 групи стоки. На фигурата по-долу е показан техният приблизителен размер като дял от съвкупната търговия (в %)

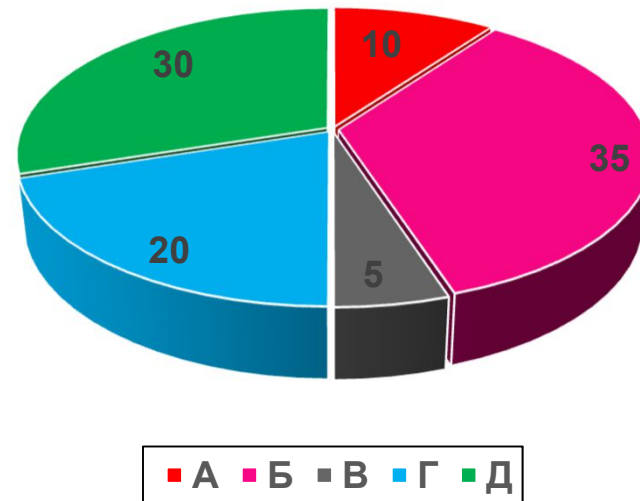
А) Хармонизиран сектор чрез вертикална стандартизация (стар подход). Прилагат се индивидуални задължителни стандарти на ЕС.

Б) Хармонизиран сектор чрез хоризонтална стандартизация (нов подход). Има само минимални задължителни изисквания за безопасност, съдържащи се в директивите и националното законодателство.

В) Хармонизиран сектор чрез глобални стандарти.

Г) Нехармонизиран сектор с известни национални ограничения – технически изисквания

Д) Нехармонизиран сектор (принцип на взаимното признаване)

Съхраняващи се национални стандарти в нехармонизираната част

Технически комитети на БИС (нехармонизирана област)

Например: Кожи, кожени и обувни изделия

Код: TC-11 Съответствие с международни технически комитети CEN/TC 289

Leather; **CEN/TC 309 Footwear;**

Обувни принадлежности; **ISO/TC 120 Leather; ISO/TC 216 Footwear ISO/TC 137 Footwear sizing designations and marking systems** (Системи размери, означения и маркировка на обувки)

БДС 10446:1983 Обувки. Метод за определяне якостта на закрепване на ходилото в обувки с клечков, шит и камерен метод

БДС 10448:1972 Обувки. Метод за определяне якостта на закрепване на ходилото във върховата му част

Проблеми при оценката на съответствието

Проблеми - Всяка държава-членка си има собствена акредитационна агенция (служба) и издава национални сертификати за съответствие с общите за ЕС стандарти или с минималните задължителни технически изисквания по новия подход (обща директиви).

Решението на проблема е: взаимно признаване на сертификатите за съответствие, издадени в държавите-членки.

В) Премахване на фискалните бариери

© Димитър Хаджиниколов

Проблеми: Национални ставки и системи за събиране на ДДС, а това са част от митническите сборове!

Значителни различия в обхвата и ставките при акцизите и при ДДС.

Решения: Въвеждат се минимални ставки за акцизите и се определят акцизните стоки. Създават се общи правила за събирането на акцизите. При ДДС – определят се освободените сделки, въвеждат се общи правила за събирането на ДДС, въвеждат се две ставки - за стандартна и намалена, с тенденция да остане само стандартната. Въвежда се единна данъчна регистрация по ДДС и единна процедура за възстановяване на данъчния кредит във вътрешно-общностната търговия.

На практика се извършва клиринг между данъчните задължения при вноса и данъчния кредит при износа

Оставащи бариери:

- Отделни данъчни системи (данъчни територии). Ставките по ДДС варират между 15 и 25 %. Различия при намалените ставки. Данъчен дъмпинг.
- Различия при оценка на риска при храните – (частично решение - Европейска агенция за безопасност на храните (2003 г.), но различия при ГМО
- Обществените поръчки. Много нарушения, например в Германия за доставките на лекарства за болниците.
- Патентна защита (Мюнхенска спогодба за Европейски патент, но и национална защита).
- Валутни пречки (частично премахнати с еврото)

5. Глобално измерение на европейския опит

© Димитър Хаджиниколов

Прилагането на новия подход в глобален мащаб, би означавало че се примат задължителни глобални технически изисквания, гарантиращи безопасността и безвредността за околната среда и всички национални и регионални стандарти да се хармонизират с тези глобални минимални технически изисквания като се запазят различията, свързани с национални и регионални традиции, културни и религиозни различия и т. нат.

Глобалните минимални задължителни технически изисквания би трябвало да се създават чрез Международната стандартизираща организация на ООН (ISO) или чрез други такива организации.

Това би довело до намаляване на злоупотребите със завишени изисквания за безопасност и за опазване на околната среда, които се очертават като главно протекционистично средство на бъдещето.

Пречи наличието на значителни различия между отделните държави и региони в степента на безопасност и защитата на околната среда.

Засега европейският опит има практическо глобално въздействие единствено при взаимното признаване на резултатите от проведените технически изпитания и анализи в рамките на група държави от ОИСП Mutual Recognition of Conformity Assessment Certification.

В рамките на ЕС взаимното признаване на сертификатите за съответствие с минималните задължителни технически изисквания, по новия подход и с европейските стандарти, по стария подход, е постигнато чрез подписването на съответните протоколи между Европейската комисия и държавите-членки и съответно чрез членството на националните акредитиращи организации в Европейската агенция за акредитация.

В международен план ЕС има споразумения за взаимното признаване на документите за съответствие (**Mutual Recognition Agreements**) със САЩ, Канада, Япония, Австралия, Нова Зеландия, Швейцария и Израел.

Споразуменията за взаимно признаване действат засега само в рамките на определени сектори на икономиката, главно в тези сектори, които са най-тясно свързани с научно-техническия прогрес.

Споразуменията включват приложения с признатите органи за доказване на съответствието в отделните държави-членки на ЕС и третата страна - **List of approved conformity assessment bodies (CABs)**

of the Joint Committee set up under the Agreement on Mutual Recognition between the European Community and Japan related to the registration of a Conformity Assessment Body under the Sectoral Annex on Electrical Products

THE JOINT COMMITTEE,

Having regard to the Agreement on Mutual Recognition between Japan and the European Community and in particular Article 8(3)(a) and 9(1)(b) thereof;

HAS DECIDED AS FOLLOWS:

1. The Conformity Assessment Body indicated below is registered under the Sectoral Annex on Electrical Products of the Agreement, for the products and conformity assessment procedures as indicated below.

Name, acronym and contact details of the Conformity Assessment Body:
Name: JAPAN QUALITY ASSURANCE ORGANIZATION
Acronym: JQA
Address: 1-9-15 Akasaka, Minato-ku, Tokyo 107-0052, Japan
Telephone number: +81-3-3416-0330
Fax number: +81-3-3416-5561
E-mail address: kondo-shigeyuki@jqa.jp
URL address: <http://www.jqa.jp/00english/english.html>
Contact person of the designated CAB: Mr. KONDO Shigeyuki

Scope of registration in terms of products and conformity assessment procedures:
Products:

1. Electrical equipment for measurement, control and laboratory use
2. Broadcast receivers and associated equipment (Except television receivers)
3. Electrical household appliances, portable tools and similar equipment
4. IT equipment
5. Electrical products using for residential, commercial and light-industrial environments (Except 1 to 4.)
6. Electrical products using for industrial environments (Except 1 to 4.)

Conformity Assessment Procedures:

Conformity assessment procedures according to the Council Directive 89/336/EEC of 3 May 1989 on the approximation of the laws of the Member States relating to electromagnetic compatibility and amendments thereto

2. This decision, done in duplicate, shall be signed by the Co-Chairs. The decision shall be effective from the date of the later of these signatures.

On behalf of Japan
Signed in Tokyo on

16 August 2002

On behalf of the European Community
Signed in Brussels on

13 -11- 2002

Примери за спорове в рамките на ОИСР, свързани с допускането до пазара

- **“Азбестов спор“ (1998 г.)** оплакване до Арбитража на СТО, подадена от Канада. Като ответник е призвана първоначално Франция, но след това и Европейската общност. Молбата на Канада се подкрепя от САЩ, Бразилия и Зимбабве. Канада оспорва действието на френски закон от 1996 г., забраняващ използването, а съответно и вноса във Франция на азбестови изделия.
- **“Хормонален спор”.** Той започва през 1996 г. по инициатива на САЩ и Канада. В Арбитража на СТО се оспорва забраната да се внася в ЕС телешко месо от животни, които са получавали синтетични хормони на растежа.
- **Спорът за търговията с ГМО.** Засяга лидерите в глобалната търговия – ЕС и САЩ. На страната на САЩ като ищци в Арбитража на СТО се явяват също Канада и Аржентина.

The 2003–2006 WTO GMO Dispute: Implications for the SPS Agreement

Les Levidow^{a*} and Christophe Bonneuil^b

^aThe Open University, Milton Keynes, UK

^bCentre Alexandre Koyré, History of Science and Technology, Paris, France

Synonyms

GMO = agricultural biotechnology

Introduction

In recent decades, global flows – whether of goods, services, capital, pests, chemicals, or greenhouse gases – have expanded together with new technologies, norms, and institutions that govern these flows. Several processes tend to denationalize what had been constructed as national in the modern era – policies, markets, capital, culture, and etc. – and to establish new global powers.

The World Trade Organization (WTO), which superseded the General Agreement on Tariffs and Trade (GATT) in 1995, is a central node of this newly emerging global order. Established to police trade barriers for compliance with internationally agreed rules, it also sets global norms, such as standards of intellectual property and risk assessment for health and environmental issues. An agile institution, the WTO Secretariat is a relatively small bureaucracy linking hundreds of country representatives in Geneva.

While many international institutions have suffered a significant reduction in budget and political power in recent decades, the WTO has exerted a growing influence on nations throughout the world. Unlike most UN institutions and conventions, the WTO has a stringent enforcement capacity with efficient, fast dispute settlement procedures (Yerxa and Wilson 2005). The WTO's dispute resolution mechanism was employed over 400 times in its first 15 years of existence, as compared to the mere 300 disputes settled over the 45+ years of the GATT era. While only one GATT dispute settlement drew upon scientific experts, more than a dozen trade disputes did so in the early years of WTO (Pauwelyn 2002).

Globalization has prompted new means of knowledge production, validation, and appropriation alongside the burgeoning of new technologies. Conversely, science and technology craft and legitimize the new global arrangements. Under the WTO trade regime, science and law are articulated in specific powerful ways, expanding the scientific-expert authority to scrutinize any domestic regulations that impose trade barriers. The WTO's basic assumption is that free trade is good for the world, so no product ought to be excluded from free circulation unless proven dangerous through a risk assessment with scientific evidence. Hence trade disputes constitute a key arena for analyzing how the WTO jointly establishes global legal norms and what counts as relevant knowledge.

To understand how the WTO coproduces global norms and authoritative knowledge in practice, this essay examines the mobilization of scientific expertise in the dispute over genetically modified

*Email: l.levidow@open.ac.uk

6. Икономически и социални ефекти

Положителни ефекти:

- **Нарастване на дела на вътрешносъюзната търговия. В средата на 80-те години е бил около 55%, в средата на 90-те години и днес – около 2/3.**
- **Допълнителен ръст на БВП на ЕС от около 0,8 пункта, поне в периода до средата на 90-те години.**
- **Допълнителна заетост от около 0,3 пункта (до 600 000 нови работни места), (установено е точно само за периода до средата на 90-те години).**
- **Преход от междуотраслова към вътрешноотраслова специализация, което създава условия за по-висока глобална конкурентноспособност**

Отрицателни ефекти:

- **Концентрация на капитал и производство в развития център – икономия от мащаба. Необходимост от структурни мерки (кохезионна политика).**
- **Необходимост от еднаква защита на потребителите в рамките на целия съюз. Това също изисква кохезионни мерки и общи институции - Агенция за безопасност на храните и др.**
- **Запазва се известна разпокъсаност на единния пазар - традиционни различия при масови продукти. Това намалява икономията при мащаба на производството.**